

SAMENVATTINGSKAART KNMP-RICHTLIJN TER HAND STELLEN

In de KNMP-richtlijn Ter hand stellen staan aanbevelingen voor de apotheker voor het ter hand stellen van farmaceutische producten. Ter hand stellen is onderdeel van de farmaceutische zorg waarbij de patiënt en de apotheker een behandelingsovereenkomst met elkaar aangaan. De richtlijn is opgesteld met goede farmaceutische zorg voor ogen. De richtlijn maakt deel uit van de Professionele Standaard Farmaceutische Zorg. De richtlijn Ter hand stellen is na herziening van de richtlijn uit 2013 in december 2018 vastgesteld.

KERNAANBEVELINGEN

Ter hand stellen

- Beschouw een verzoek tot terhandstelling van een farmaceutisch product als een zorgvraag van de patiënt. Bij het in behandeling nemen van de zorgvraag begint een behandeling volgens de bepalingen van een geneeskundige behandelingsovereenkomst (2.1).
- Beoordeel de zorgvraag na het in behandeling nemen op:
 - Verificatie recept en de administratieve patiëntgegevens (2.1a)
 - Passende farmacotherapie (2.1b)
 - Perspectief patiënt (2.1c)
 - Beschikbaarheid product (2.1d)
 - Financiële afhandeling van het product (2.1e)
- Neem het product op in het patiëntendossier, nadat door beoordeling van het voorschrift of van het gevraagde product, gebleken is dat behandeling met het farmaceutische product goede farmaceutische zorg is. Leg patiëntkenmerken die belangrijk zijn voor een behandeling met het product vast in het patiëntendossier (2.2).
- Stel het product uit een anonieme voorraad op naam en maak het gereed voor uitgifte. Draag er zorg voor dat het op naam gestelde product voldoet aan de daarvoor geldende eisen (2.3).
- Draag zorg voor een veilige en goede behandeling met het product door de patiënt daarin te begeleiden (2.4).
- Evalueer de terhandstelling van het product en verleen de benodigde nazorg (2.5).
- Volg voor de uitgifte van farmaceutische producten aan in de Wet BIG genoemde beroepsbeoefenaren daar waar van toepassing de aanbevelingen van ter hand stellen aan de patiënt (3).

Praktijkvoering

- Maak, indien onderdelen van ter hand stellen worden uitbesteed aan externe apotheken, zoals apotheken voor Central Filling, GDS-apotheken of bereidingsapotheken, afspraken met de externe apotheker over deze onderdelen. Leg deze afspraken vast in een overeenkomst.
- Breng de potentiële risico's van de onderdelen van het ter hand stellen in kaart en ontwikkel een zodanige werkwijze dat de kans op fouten minimaal is door:
 - regelmatig prospectieve risico inventarisatie en -evaluaties uit te voeren op de werkwijzen van het ter hand stellen, ook indien de werkwijzen van het ter hand stellen veranderen;

- passende maatregelen te nemen naar aanleiding van deze inventarisatie en evaluatie om het ontstaan van fouten te beheersen;
- deze maatregelen te evalueren.
- Maak afspraken met lokale ketenpartners over het ter hand stellen van farmaceutische producten zoals (herhaal)recepten, GDV, beschikbaarheid van producten, medicatiebewaking, bezorgen, patiëntbegeleiding en uitwisseling van patiëntgegevens.

Voor meer details over een specifieke aanbeveling, raadpleeg de richtlijn.

TOELICHTING KNMP-RICHTLIJN TER HAND STELLEN

Belangrijkste wijzigingen t.o.v. de richtlijn uit 2013

De richtlijn Ter hand stellen heeft een aantal belangrijke wijzigingen ondergaan. Zo is de werkwijze bij dispensereren onderhevig aan grote veranderingen door digitalisering, robotisering, central filling, etc. Dit heeft een grotere praktijkvariatie aan werkwijzen tot gevolg. De richtlijn uit 2013 ging uit van de patiënt die zich met een papieren recept meldde aan de balie. Deze situatie komt steeds minder voor. Nieuwe werkwijzen brengen nieuwe specifieke risico's met zich mee, die vragen om zorgvuldig management. Dit laat onverlet dat de klassieke zorghandelingen, zoals identificering van de patiënt, onderzoeken van de zorgvraag, het zoeken naar beschikbaarheid van het product, de informatievoorziening en het uitgiftemoment ook opgenomen zijn in deze herziene richtlijn.

De herziene richtlijn is in concept besproken met meer dan tachtig praktijkapothekers in een tiental workshops. Tijdens deze workshops zijn er suggesties gedaan voor verbeteringen. Deze zijn meegenomen bij de ontwikkeling van een herziene versie.

Ter hand stellen

Ter hand stellen van een UR of een UA product is een in de Wet BIG vastgelegde voorbehouden handeling aan apothekers. Ter hand stellen is een stelsel van zorghandelingen voor een individuele patiënt, waarbij de patiënt en de apotheker een behandelingsovereenkomst met elkaar aangaan. In deze richtlijn staan al deze zorghandelingen benoemd, maar ze zijn niet allemaal uitgewerkt. De uitwerking van een aantal zorghandelingen bij ter hand stellen is beschreven in andere richtlijnen. Het betreft de KNMP-Richtlijnen Medicatiebewaking, Geïndividualiseerde Distributievormen, Patiëntendossier, Bereiden en Consultvoering. De richtlijn Ter hand stellen bevat een beschrijving van de zorghandelingen met betrekking tot het dispensereren.

Kernboodschap herziene richtlijn

De apotheker heeft een eigen professionele verantwoordelijkheid voor de wijze waarop hij zijn zorghandelingen verricht rondom ter hand stellen. Indien hij afwijkt van de aanbevelingen die in de richtlijn staan vermeld, kan hij dit onderbouwen.

Wijzigingen richtlijn 2018

Opvallende wijzigingen in de herziene versie zijn:

- De eindcontrole door de apotheker dient op de dag van de ter hand stelling van het product plaats te vinden en controle tijdens avond- en nachtdiensten uiterlijk de volgende ochtend. De formulering van deze aanbeveling is door de KNMP in samenspraak met IGJ opgesteld. De termijn van 24 uur is niet meer vermeld. Deze 24-uurs termijn was niet onderbouwd en is te normatief gesteld.
- In de herziene richtlijn zijn de begrippen eerste en tweede controle verlaten. Wel worden de meest risicovolle momenten bij het gereedmaken en uitgegeven genoemd. De inrichting van de zorghandelingen dient zodanig te zijn dat de kans op het maken van fouten op deze momenten zo gering mogelijk is. Niet altijd zal een tweede persoon nog nodig zijn om een controle uit te voeren, omdat gebruik wordt gemaakt van digitalisering, validatie en risicomangement.
- In de NAN 2006 staat vermeld dat UA-producten moeten worden geëtiketteerd. Dit is in de herziene richtlijn niet meer opgenomen.
- De patiënt is vaak niet in de apotheek aanwezig is op het moment van gereed maken. Hij neemt steeds vaker op andere momenten en plaatsen zijn geneesmiddel in ontvangst (bezorgen, uitgifteautomaten). Hierdoor ontstaan nieuwe risico's. De herziene richtlijn bevat aanbevelingen om deze risico's te managen.

Januari 2019